

دفتر توسعه تئاتر کودک و نوجوان

دفتر توسعه تئاتر کودک و نوجوان که ابتدا به اسم کانون شناخته می‌شد، بازوی مشورتی برای فعالیتهای اداره کل هنرهای نمایشی محسوب می‌شود و از زیر مجموعه‌های انجمن هنرهای نمایشی ایران است.

دفتر توسعه تئاتر کودک و نوجوان اداره کل هنرهای نمایشی که از آذرماه سال ۱۳۸۴ به پیشنهاد حسین پارسایی و مدیریت سیدصادق موسوی آغاز به کار کرد، با تبیین ضرورت پرداختن به تئاتر کودک و نوجوان و بررسی و کنکاش در وضعیت موجود و چالش‌های پیش رو، اعتلای تئاتر کودک و نوجوان را سرلوحه اهداف خود قرار داده است. اعضای اولیه دفتر تئاتر کودک و نوجوان را سیدصادق موسوی (مدیر)، علی‌اکبر قاضی نظام (نماینده سازمان فرهنگی - هنری شهرداری تهران)، مرتضی حیدری (نماینده مرکز تولید تئاتر کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان)، رضا بابک، عباس جهانگیریان و سیدعلی کاشفی خوانساری تشکیل می‌دادند. بعد از آن اعضای پیشنهادی بر اساس ملاحظات گوناگون به پنج نفر رسیدند.

توسعه تئاتر کودک و نوجوان)

مشکلات:

- نداشتن اساسنامه و آیین نامه اجرایی
- جای خالی متولی ای که بتواند به مدیریت یکپارچه نیروهای پراکنده و نهادهایی بپردازد که به طور موازی در حوزه تئاتر کودک و نوجوان فعالیت دارند.
- نبود ارتباط مستقیم بین دفتر توسعه تئاتر کودک و مراکز مرتبط با تئاتر

- کودک؛ از جمله کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، به دلیل ساختار خشک دولتی
- معطوف شدن محل بروز سیاست‌های دفتر توسعه تئاتر کودک به جریان برگزاری جشنواره
 - عدم بهره‌مندی و دعوت از نمایشنامه‌نویسان و کارگردانان حرفه‌ای برای اجرای تئاتر کودک
 - فعالیت گروه‌های غیرحرفه‌ای در فرهنگسراها، با رویکرد به موضوعات سطحی تئاتر کودک و نوجوان

اهداف:

- ۱ - مخاطب‌شناسی و مخاطب‌سازی در زمینه تئاتر کودک و نوجوان
- ۲ - فعال‌سازی سازمان‌های غیردولتی در عرصه تئاتر کودک
- ۳ - شناخت ارگان‌های فعال در عرصه تئاتر کودک و تجزیه و تحلیل فعالیت آنها
- ۴ - انجام فعالیت‌های پژوهشی
- ۵ - تولید و انتشار آثار نظری - پژوهشی و نمایشنامه در حوزه تئاتر کودک و نوجوان
- ۶ - جلب افکار عمومی، همچنین هنرمندان به مقوله تئاتر کودک
- ۷ - تولید تئاترهای پرمحتوا در این گونه نمایشی
- ۸ - حمایت از استعداد‌های جوان و ایجاد زمینه و شرایط لازم جهت فعالیت آنها
- ۹ - ایجاد شرایط لازم برای رشد تئاتر کودک و نوجوان
- ۱۰ - تعامل و ارتباطات گسترده با مراکز آموزش عالی
- ۱۱ - شناسایی مخاطب حرفه‌ای برای سفارش تولید نمایشنامه

شرح وظایف:

- ۱ - اجرای نمایش در تالار هنر تهران
- ۲ - برگزاری جشنواره تئاتر کودک و نوجوان
- ۳ - چاپ کتاب‌های پژوهشی و مجموعه‌های نمایشی
- ۴ - بررسی پایان‌نامه‌های دانشجویی و معرفی آنها به انتشارات نمایش
- ۵ - ایجاد کارگاه‌های ساخت عروسک و لباس برای تئاتر در مراکز استان‌ها
- ۶ - نگارش و چاپ کتاب‌های آموزشی نمایشنامه‌نویسی و کتاب‌هایی که با هدف آموزش کاربردی، به شیوه‌ای کارگاهی و با محوریت سه عنصر نمایشنامه، نمایشنامه‌نویسی و مخاطب تالیف شده باشد.
- ۷ - ایجاد شرایط لازم جهت حضور افراد متخصص و مجرب
- ۸ - حمایت از نویسندگان بااستعدادی که توانایی خود را به نمایش گذاشته‌اند.

اعضا:

- سیدصادق موسوی (مدیر)
- رضا بابک
- عباس جهانگیریان
- سیدعلی کاشفی خوانساری
- سیدحسین فدایی‌حسین (مسئول کمیته پژوهش و انتشارات دفتر)

۲۸۲

چشم‌انداز
تئاتر ایران

- کمبود آثار فاخری که بتواند در زمینه تئاتر کودک الگوی شاخصی برای این گونه نمایشی در شهرستان‌ها باشد.

- ضعف نمایشنامه‌ها، روی آوردن بیشتر نمایشنامه‌نویسان کودک و نوجوان به داستان‌های افسانه‌ای و اسطوره‌ای و جای خالی متون قابل تأمل در حوزه کودک و نوجوان

- توجه بیش از حد نمایشنامه‌نویسان به گروه سنی کودک و خردسال و جای خالی تئاتر مختص گروه سنی نوجوان در جشنواره‌ها

(این کاستی اغلب ناشی از عدم آگاهی نمایشنامه‌نویسان نسبت به مرز میان کودکی و نوجوانی است.)

- القای تفکری غالب در حوزه تئاتر کودک و نوجوان مبنی بر اینکه تئاتر کودک باید هزینه کمتری نسبت به تئاتر بزرگسال داشته باشد.

- نداشتن مخاطب حرفه‌ای برای تئاتر کودک و نوجوان

- ناپایدار بودن رابطه عرضه و تقاضا در عرصه تئاتر کودک و نوجوان، به دلیل اینکه در بیشتر شهرهای کشور، سالن مناسبی برای تئاتر کودک وجود ندارد یا اصولاً استقبال از تئاتر کودک و نوجوان در بین خانواده‌ها فرهنگ‌سازی نشده است.

- عدم توجه آموزش و پرورش نسبت به دغدغه آموزش تئاتر در مدارس

- نبود مراکز آموزشی تئاتر کودک

- عدم تدریس واحد تئاتر عروسکی و کودک در دانشگاه‌ها

- کمبود نیروهای خلاق و متخصص در بخش پژوهش تئاتر کودک و نوجوان

- ناپایدار بودن گروه‌های نمایشی و از دست رفتن فرصت انتقال تجربه‌ها (این امر به دلایلی چون مشکلات مالی، ازدواج، نداشتن امنیت شغلی و ... اتفاق می‌افتد.)

- عدم دسترسی مناسب و به اندازه گروه‌های تئاتری به سالن‌های نمایشی

- عدم تبادل فرهنگی مناسب و کافی گروه‌های نمایشی داخلی با نمایشگران کودک و نوجوان سایر کشورها

- بی‌مهری مسئولان استانی نسبت به تئاتر کودک و نوجوان و به وجود نیامدن دغدغه فعالیت مداوم در عرصه تئاتر کودک در بین هنرمندان شهرستانی

(برخی از هنرمندان شهرستانی در طول سال به دیگر زمینه‌های تئاتری می‌پردازند و در زمان اعلام فراخوان جشنواره کودک و نوجوان به فعالیت در عرصه تئاتر کودک روی می‌آورند که این به ضرر تئاتر کودک و نوجوان شهرستان‌هاست.)

- نامشخص بودن چشم‌انداز بلندمدت تئاتر کودک در تهران به دلیل ناچیز بودن بودجه‌های تئاتری

- مشکلات و کاستی‌های جریان برگزاری جشنواره بین‌المللی تئاتر کودک و نوجوان در اصفهان به دلیل تخصیص اعتبار امکاناتی در حد و اندازه یک جشنواره ملی

راهکارها:

- تدوین اساسنامه و آیین‌نامه اجرایی

- همکاری صدا و سیما، شهرداری، وزارت آموزش و پرورش، حوزه هنری و ... با اداره کل هنرهای نمایشی، به عنوان متولی تئاتر حرفه‌ای کودک و نوجوان

- تقویت دفتر توسعه تئاتر کودک و عملکرد آن به عنوان بازوی اجرایی نهادهای مختلف

- ایجاد امکان اجرای مستمر برای هنرمندان حرفه‌ای تئاتر کودک

- پیوند مداوم نسل پیشکسوت و نسل جوان برای رفع از هم گسیختگی در گفتمان تئاتر جهت تحقق بخشیدن به آمال تئاتر کودک و نوجوان

- تأسیس مرکز تولید تئاتر در مراکز استان‌ها برای تولید تئاتر کودک و نوجوان و حمایت از تئاتر حرفه‌ای

دست یافتن به اجراهای باکیفیت و شاخص
- تدوین برنامه‌ای مدون به منظور احیا و تقویت تئاتر کودک و نوجوان در تمام ایام سال، جهت جلوگیری از رکود آن و استقبالی در خور شأن و منزلت از تئاتر کودک و نوجوان
- تخصیص اعتبار کافی برای برنامه‌ریزی‌های بلندمدت در حوزه تئاتر کودک و نوجوان
- گزارش‌گیری از جریان برگزاری هر دوره از جشنواره تئاتر کودک و نوجوان برای سامان دادن به روند برگزاری و جلوگیری از تکرار خطاها

- دعوت از نیروهای قدیمی در بخش ستادی جشنواره، جهت ایجاد ثبات در چنین نیروهای اجرایی و استفاده از سیاست‌ها و برنامه‌های اجرا شده

پیشنهادهای:

- نمایش کودک و نوجوان اگر از چند امتیاز بهره‌مند باشد بیش از پیش موفق خواهد بود، از جمله: معافیت از مالیات، تبلیغات گسترده و در خور توجه از سوی شهرداری، روشن ساختن جایگاه نمایش کودک و نوجوان، تبلیغ آن از طریق صدا و سیما و ...

- بالا بردن تعرفه‌ها و بهره‌مندی از استادان برجسته به جای گروه‌های آماتور و تعریف استانداردهای تئاتر کودک بر اساس نظر آنها
- استفاده از افسانه‌ها و اسطوره‌ها، متناسب با نیازهای فکری کودکان و نوجوانان امروز با بهره‌مندی از امکانات کامپیوتری، اینترنت و ...
- مطالعه و افزایش دانش نمایشنامه‌نویسان نسبت به نیاز نوجوانان و تولید آثاری که به لحاظ مفهوم و ساختار، شعاری نبوده و جنبه آموزشی آن نیز پررنگ نباشد.

- در نظر داشتن ملاحظات اقتصادی و رویکرد حرفه‌ای نسبت به نیازهای نویسندگان تئاتر کودک و نوجوان

- همیاری آموزش و پرورش و رسانه‌های جمعی در ترویج فرهنگ تماشای تئاتر در بین کودکان و نوجوانان

- حمایت از تئاتر حرفه‌ای و تغذیه کودکان و نوجوانان از طریق مضامین خاص این گروه سنی

- همکاری آموزش و پرورش در جهت استفاده از تئاتر برای رشد و اعتلای فضای درسی دانش‌آموزان

- عملی شدن زنگ تئاتر در مدارس

- مذاکره با مدیر گروه کودک شبکه‌های سیما برای الگوسازی و فرهنگ‌سازی تئاتر کودک

- برپایی کارگاه‌های تخصصی در مراکز دانشگاهی با حضور پیشکسوتان حرفه‌ای تئاتر کودک و نوجوان

- توجه به نیروهای خلاق و زبردست با پشتوانه تحقیقاتی دانشگاهی و تلاش برای ایجاد رشته تئاتر کودک و نوجوان در دانشگاه‌های کشور

- تشکیل گروه‌های منسجم تئاتر کودک و نوجوان و تخصیص امکانات مناسب برای تداوم اجرای این گروه‌های نمایشی

- همکاری اداره کل هنرهای نمایشی با نهادها و سازمان‌هایی چون شهرداری، آموزش و پرورش و ... برای در اختیار گرفتن امتیاز اجرا در مدارس و سالن‌های سطح شهر

- ارتباط و تعامل با نمایشگران کودک و نوجوان سایر کشورها به قصد رفع نواقص و بهره‌مندی از روش‌های ساده و در عین حال پیچیده اجرای تئاتر کودک و نوجوان

- ارتباط مستمر با جشنواره‌های معتبر و کنون‌های جهانی تئاتر کودک و نوجوان برای تقویت رقابت در فضاهای بین‌المللی

- حمایت و تخصیص عادلانه امکانات، تشویق گروه‌های حرفه‌ای و مستعد به تولید و اجرای نمایش‌های حرفه‌ای، همچنین تقویت تئاتر کودک در شهرستان‌ها برای برگزاری جشنواره‌ای پربار در حوزه کودک و نوجوان

- برنامه‌ریزی مستمر و دائمی برای برگزاری جشنواره تئاتر کودک برای

- همکاری معاونت عمران مدارس و شهرداری برای طراحی سالن
آمفی تئاتر در مدارس، همچنین لحاظ کردن سالن آمفی تئاتر در طراحی
شهرک‌های مسکونی جدید

